

NOTAT

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Vandplaner og havmiljø
J.nr. NST-700-00031
Ref. lisew
Den 7. november 2014

Høringsnotat om forslag til ændring af lov om råstoffer, lov om kystbeskyttelse og lov om havstrategi

Udkast til lovforslag har været i ekstern høring fra den 2. til d. 30. oktober 2014 for så vidt angår forslagene til ændring af lov om råstoffer (herefter råstofloven) og lov om kystbeskyttelse (herefter kystbeskyttelsesloven) og fra d. 21. oktober til d. 3. november 2014 for så vidt angår forslagene til ændring af lov om havstrategi (herefter havstrategiloven).

Vedrørende ændringerne af råstofloven og kystbeskyttelsesloven er der modtaget i alt 17 hørings svar fra 19 høringsparter, hvoraf 4 har oplyst, at de ikke har bemærkninger til udkastet til lovforslag.

Følgende høringsparter har afgivet bemærkninger til udkastet til lovforslag:

Danmarks Naturfredningsforening, Danske Havne, Danske Regioner, Danske Råstoffer, Dansk Industri, Flintholm Sten og Grus ApS, Foreningen af Lystbådehavne i Danmark, Greenpeace, Gribskov Kommune, Kommunernes Landsforening, Nymølle Stenindustrier, Ole Askehave A/S Konsulentfirma, Rederiforeningen, Rohde Nielsen A/S og WWF Verdensnaturfonden. Danmarks Naturfredningsforening, Greenpeace og WWF Verdensnaturfonden har afgivet et fælles hørings svar.

Følgende høringsparter har oplyst, at de ingen bemærkninger har til udkastet til lovforslag:

Advokatrådet, By & Havn, Dansk Arbejdsgiverforening og Konkurrencerådet

Vedrørende ændringerne af havstrategiloven er der modtaget i alt 6 hørings svar fra Advokatrådet, By & Havn, Dansk Akvakultur, Dansk Miljøteknologi, GEUS og Ole Askehave A/S. Heraf havde alene Danske Akvakultur bemærkninger til lovforslaget.

Hørings svarene har især berørt følgende punkter:

- 1) Reglerne for råstofindvinding på havet
 - 1a) Auktionsordningen
 - 1b) Vederlag og vederlagsfritagelse
 - 1c) Fællesområder
 - 1d) Bortfald af tilladelser, der ikke har været udnyttet i 3 år
 - 1e) Miljøundersøgelser og krav ved tilladelsesgivning samt kontrol
 - 1f) Udlægning af områder, hvor der ikke kan tillades råstofindvinding eller hvor adgangen til at give tilladelse begrænses
 - 1g) Efterforskning
- 2) By-pass og nyttiggørelse

- 3) National råstofplan / -strategi
- 4) Rekreative interesser
- 5) Oplysningspligt
- 6) Digital kommunikation
- 7) Fjernelse af opsættende virkning af klage over råstofplaner
- 8) Hjemmel til at fravige reglen om bortfald af tilladelser på land, der ikke har været udnyttet i 3 år
- 9) Andre bemærkninger vedrørende kystbeskyttelsesloven
- 10) Havstrategiloven

Høringsnotatet gennemgår de væsentligste kommentarer, der er grupperet i forhold til ovennævnte punkter. For hvert punkt er også Miljøministeriets bemærkninger til høringssvarene anført, ligesom indarbejdede ændringer som følge af høringssvarene er beskrevet. Ønskes der detaljerede oplysninger om høringssvarenes indhold, henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan findes på høringsportalen (www.borger.dk).

Ud over de ændringer, der er nævnt i dette notat, er der foretaget mindre ændringer, herunder lovtekniske rettelser.

1) Reglerne for råstofindvinding på havet

Danske Råstoffer, Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S anfører overordnet, at indvinderne af råstoffer på havet i forvejen er rigeligt konkurrenceudsatte, dels med hinanden, og dels med tilsvarende materialer fra grusgravene på land samt importerede nedknuste granitmaterialer, og mener ikke, at det ændrede auktionssystem vil ændre på konkurrencen. *Danske Råstoffer* anfører, at ændringen af auktionssystemet vil føre til, at man hæver prisen pr. m³, hvilket er den parameter, der er den største hindring for, at marine råstoffer kan konkurrere med andre råstofftyper – land og import. Desuden anfører *Danske Råstoffer*, at når mindre virksomheder har svært ved at klare sig, skyldes det ikke indretningen af auktionssystemet, men indførelsen af vederlag til staten, samt at det er en kapitalintensiv proces at udlægge nye indvindingsområder, og der er risiko for at efterforskningsomkostninger spildes, hvis der ikke findes de ønskede råstoffer eller konflikter med miljøinteresser eller andre erhvervsinteresser gør, at der ikke kan gives en brugbar indvindingstilladelse.

Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S anfører, at en række af forslagene vil medføre højere omkostninger og lavere efterspørgsel efter sø materialer, og mener grundlæggende, at konkurrencen ikke bør ligge i fasen med at skaffe sig adgang til råstoffer, men i indvindingen og afsætningen af råstofferne.

Rederiforeningen anfører, at den fremtidige lovgivning bør reflektere et marked med øget konkurrence i form af bedst mulig markedsadgang til indvinding af råstoffer til forskellige formål, uagtet om disse indvindes i fællesområder eller i auktionsområder.

Rohde Nielsen A/S anfører, at lovgivningen bør bygge på et princip om, at der sikres bedst mulig konkurrence mellem indvinding af råstoffer til forskellige formål, uanset hvilken type område råstofferne indvindes i. *Rohde Nielsen A/S* anfører desuden, at de elementer i lovforslag, der skærper de administrative byrder hos indvindingsvirksomhederne, bør udgå.

Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S ønsker fastsat en sagsbehandlingstid på maks. 1 måned for frigivelse af sikkerhedsstillelser og maks 4 måneder for udstedelse af indvindingstilladelse, efter at en fyldestgørende ansøgning er modtaget i Naturstyrelsen (ekskl. høringsperioder).

Danmarks Naturfredningsforening (DN), Greenpeace og WWF Verdensnaturfonden (WWF) ønsker en helt anden tilgang i forbindelse med indvinding på havet, jf. nærmere nedenfor under punkt 1e). Overordnet anfører de tre foreninger, at det bør undersøges, om sand og grus kan erstattes af andre materialer i byggeriet. Foreningerne finder endvidere, at eksport af råstoffer fra havet bør forbydes.

Dansk Industri støtter principperne i den del af lovforslaget, der vedrører indvinding på havet.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet finder ikke, at der i høringen er fremkommet nye oplysninger m.v., som ikke var kendt, da arbejdsgruppen mellem Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og Naturstyrelsen om forbedrede konkurrenceforhold ved råstofindvinding på havet afgav sine anbefalinger, eller da det øvrige grundlag for lovforslaget blev tilvejebragt, og som kan give grundlag for at ændre mere grundlæggende på ordningen for indvinding på havet, end det er foreslået ved det udkast, der har været i høring. Miljøministeriet vurderer fortsat, at de foreliggende forslag vil styrke konkurrencen og forbedre mulighederne for de mindre og mellemstore virksomheder. Konkurrencerådet har ikke haft bemærkninger til udkastet til lovforslag. Det skal også bemærkes, at det forhold, at én omkostningspost stiger (f.eks. vederlagsprisen pr. kubikmeter) ikke i sig selv medfører, at prisen for slutbrugeren vil stige, og at råstoffer indvundet på havet derved bliver mindre konkurrencedygtige. Lovforslaget indebærer netop en række ændringer, som vil gøre det mere økonomisk attraktivt at indvinde på havet ved f.eks. at give bedre muligheder for at afskrive omkostninger til efterforskning m.v., og som imødekommer erhvervets interesser, f.eks. forlængelsen af eneretsperioden.

Generelt er der fokus på at reducere forbruget af naturlige råstoffer som sand og grus. Som eksempler kan nævnes, at der allerede i høj grad sker nyttiggørelse af byggematerialer, ligesom Vejdirektoratet i stigende grad er begyndt at bruge overskudsjord stabiliseret ved tilsætning af kalk. Der er desuden regler i restproduktbekendtgørelsen om, at der kan ske anvendelse af lettere forurenede overskudsjord på en miljømæssigt forsvarlig måde.

Danmark både importerer og eksporterer råstoffer, og Miljøministeriet vurderer ikke, at der er grund til at overveje at begrænse eller forbyde eksport af råstoffer fra havet. Overvejelser om et forbud mod eksport af råstoffer indvundet på havet ville desuden rejse en række spørgsmål af både juridisk og økonomisk karakter, som Miljøministeriet ikke ser grund til at afklare i forbindelse med dette lovforslag.

Miljøministeriet er underlagt de almindelige forvaltningsretlige krav til sagsbehandling. Miljøministeriet har løbende fokus på sagsbehandlingstider ved tilrettelæggelsen af sagernes behandling. Det vurderes imidlertid ikke hensigtsmæssigt at indføre bindende sagsbehandlingstider, medmindre der foreligger særlige forhold.

1a) Auktionsordningen

Danske Råstoffer, Rederiforeningen, Rohde Nielsen A/S, Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S finder det positivt, at der åbnes for eneretsperiode på 10 år. Danske Råstoffer, Rederiforeningen, Rohde Nielsen A/S og Ole Askehave A/S finder, at også tilladelser givet på baggrund af de hidtidige auktioner bør forlænges til 10 år.

Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S finder også muligheden for ny auktion over området med 5 års eneret positiv, men finder, at den første eneretsindehaver bør kunne få en forlængelse med yderligere 5 år på uændrede vilkår uden yderligere auktion, hvis ingen anmoder om auktion eller om udlægning til fællesområde.

Rederiforeningen og Rohde Nielsen A/S finder, at den eksisterende regel for, hvem der vinder en auktion (den der byder det højeste samlede vederlag – mængde gange kubikmeterpris), bør bibeholdes.

Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S mener, at man skal gå over til kun at lægge vægt på kubikmeterprisen. Ved lige bud pr. kubikmeter, bør der således være en ny budrunde, medmindre de to firmaer enes om at udlægge området i fællesskab.

Rohde Nielsen A/S anfører, at det er vigtigt, at der ikke gælder årlige mængdebegrænsninger, medmindre dette begrundes i konkrete miljømæssige hensyn.

Rederiforeningen og Rohde Nielsen A/S ønsker en præcisering af, at offentliggørelse af efterforskningsdata kun skal være gældende i forbindelse med fremtidig indvinding.

Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S mener, at den der melder et område ind til auktion, skal have mulighed for at begrænse det efter auktionen, for at den, der har gjort forarbejdet for at finde et interessant område, ikke skal stilles ringere end andre, der kan byde på auktionen.

Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S mener desuden ikke, at der bør være krav om sikkerhedsstillelse ved indmelding af et område.

Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S støtter forslaget om, at tilladelsesindehaveren kan få begrænset indvindingsområdet efter 1 år, men ønsker, at det skal gælde i hele tilladelsesperioden.

Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S finder, at tilbagekaldelse eller ændring af enerestilladelser kun bør ske som ekspropriation og mod erstatning.

DN, Greenpeace og WWF finder, at miljøvurderingerne i dag er så mangelfulde (jf. nedenfor under punkt 1e) at det ikke er hensigtsmæssigt at lempe reglerne for indvindingsperioder eller (årlige) mængder eller nedsætte minimumsvederlaget.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet finder ikke, at man kan forlænge tilladelser givet på baggrund af auktioner afholdt efter de hidtidige regler fra 5 til 10 år, da buddene er afgivet og beslutninger om ikke at byde er truffet under forudsætning af de dagældende regler. Det samme gælder således de sager, som endnu ikke er færdigbehandlet i Naturstyrelsen, eller hvor der endnu ikke er indgivet indvindingsansøgning på baggrund af afholdte auktioner.

Miljøministeriet vurderer, at forslaget om at forlænge en tilladelse på uændrede vilkår, hvis ingen anmoder om auktion eller udlægning af fællesområde, vil være i modstrid med ønsket om at konkurrenceudsætte indvindingsretten med mellemrum. Hvis eneretsindehaveren ønsker at bibeholde eneretten, må vedkommende således selv anmode om, at få området på auktion igen.

I forhold til kriteriet for at vinde en auktion vurderer Miljøministeriet – også på baggrund af de modtagne hørings svar – at forslaget har ramt en god balance mellem de forskellige interesser på området. I forhold til bekymringen for, at et område blokeres af en indvinder, der kun ønsker en meget lille mængde, bemærkes, dels at der vil skulle foretages overordnet geologisk kortlægning i hele området, og hvis auktionsvinderen ønsker tilladelse i hele området vil der også skulle foretages detaljeret geologisk kortlægning og miljøundersøgelse af hele arealet. Naturstyrelsen vil desuden have mulighed for at begrænse arealets størrelse, hvis den ansøgte indvindingsmængde for et konkret areal er uforholdsmæssigt meget mindre end den mængde, der er dokumenteret tilgængelig i det ansøgte indvindingsområde.

Et af formålene med ændringerne af auktionsordningen er, at det bliver mere gennemsigtigt, hvad der bydes på. Miljøministeriet finder derfor ikke, at den der indmelder et område skal kunne sløre, hvilket areal den pågældende reelt er interesseret i, ved at melde et større område ind og efterfølgende kun efterforske et mindre område.

Tilsvarende vurderer Miljøministeriet, at det er nødvendigt at fastholde kravet om sikkerhedsstillelse ved indmeldelse af et område til auktion, for at undgå, at der meldes en række områder ind, hvoraf indmelderen kun har intention om at byde på et. Tidspunktet for frigivelse af denne sikkerhedsstillelse i det tilfælde, hvor en anden har vundet auktionen, er dog ændret, således at frigivelsen vil ske straks efter auktionen, og ikke først når auktionsvinderen har stillet sikkerhed.

Ændringen af reglerne om offentliggørelse af efterforskningsdata vil kun vedrøre efterforskning, der sker på baggrund af auktioner afholdt efter de ændrede reglers ikrafttræden, hvilket fremgår af lovforslagets overgangsbestemmelser.

Miljøministeriet finder grundlæggende, at der ikke bør gives tilladelser, som ikke er baseret på tilstrækkelige miljøvurderinger, jf. også nedenfor under punkt 1e). Miljøministeriet finder derfor ikke, at dette spørgsmål skal have betydning for, om de øvrige vilkår for opnåelse af tilladelse til indvinding på havet, herunder vederlagsreglerne, skal være mere eller mindre gunstige for branchen.

1b) Vederlag og vederlagsfritagelse

Danske Råstoffer ønsker, at vederlaget sænkes generelt og særlig i fællesområder, samt at rabatten for den, der udlægger et fællesområde, øges.

Flintholm Sten og Grus ApS og *Ole Askehave A/S* ønsker, at arealvederlaget fjernes eller reduceres, og at vederlagssatserne generelt reduceres

Danske Råstoffer støtter, at forslaget fjerner muligheden for at opnå vederlagsfrihed i fællesområder til anlægsprojekter på havet vedtaget ved lov.

Danske Råstoffer mener, at der er behov for at præcisere, hvorledes der kan opnås vederlagsfritagelse i auktionsområderne. Det bør kun være tilladelsesindehaveren, der kan søge om vederlagsfritagelse.

Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S mener, at det er uacceptabelt, at reglerne for bygherreområder tolkes som de gør. En bygherre, der skal anvende mere end 250.000 m³ til et enkelt projekt, skal pålægges at sikre, at der findes en ressource, som han kan anvende til sit projekt. Dette skal omfatte afdækning af de nødvendige råmaterialer på havet og indhentning af tilladelse til indvinding i et område, der ikke er udlagt til råstofindvinding. Desuden anfører *Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S*, at det ikke bør pålægges indvinderen at skelne mellem, hvad hans leverancer til en bygherre anvendes til ud over selve det vederlagsfri anlægsarbejde.

Rederiforeningen og Rohde Nielsen A/S ønsker, at der skal være vederlagsfrihed i fællesområder for den, der har ret til indvinding til lav takst, hvis der indvindes til vederlagsfri anvendelser. Dette vil gøre fællesområderne mere attraktive og skabe en mere bæredygtig model, hvor der ikke i så høj grad åbnes nye områder.

DN, Greenpeace og WWF finder, at vederlagsindtægterne bør bruges på naturgenopretning.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet finder ikke, at der er tilstrækkelige erfaringer med vederlagssystemet til at vurdere, om vederlagssatserne er passende, herunder om forskellen mellem den høje og den lave sats i fællesområderne er passende. Dette bør vurderes, når systemet har fungeret i en årrække med stabile vilkår. I forhold til vederlagsfritagelse i auktionsområder bemærkes, at det er tilladelsesindehaveren, der skal betale vederlag, og derfor også tilladelsesindehaveren, der skal søge om vederlagsfritagelse og dokumentere, at råstofferne er anvendt til en vederlagsfri anvendelse. Det er præciseret i bemærkningerne til lovforslaget, at forbindelsen mellem den vederlagsfri anvendelse og den konkrete last af råstoffer skal kunne dokumenteres. Der vil således være en række tilfælde, hvor råstoffer rent faktisk anvendes til vederlagsfritagne formål, men hvor dette ikke kan dokumenteres, og hvor der derfor ikke vil kunne opnås vederlagsfritagelse. Det er tilladelsesindehaveren, som skal betale vederlag, og det er derfor også denne, som skal søge om vederlagsfritagelse og dokumentere, at kravene er opfyldt. Hvis der i forbindelse med et konkret projekt er behov for at afklare, om der vil kunne opnås vederlagsfritagelse eller ej, vil den pågældende tilladelsesindehaver kunne få generel vejledning i Naturstyrelsen om kravene til dokumentation.

I forhold til vederlagsfrihed i fællesområder bemærkes, at den, der har bekostet udlægningen og derfor har lavere vederlagstakst, i forvejen vil have en fordel frem for andre indvindere i fællesområdet. I auktionsområder er der ikke fuld vederlagsfrihed, idet der skal betales arealvederlag og minimumsvederlag. Hvis de to typer områder skulle ligestilles helt, skulle der således stadig være et vist vederlag for den, der har udlagt et fællesområde. Der er ikke tilstrækkeligt grundlag til at vurdere, hvor stort dette vederlag i givet fald skulle være. Dertil

kommer, at formålet med fællesområderne ikke tilsiger, at det skal gøres specielt attraktivt, at disse områder anvendes til at forsyne de meget store projekter, som er omfattet af vederlagsfritagelsesreglerne for anlægsprojekter. Det ville i visse tilfælde kunne betyde, at alle fællesområder i en større region blev tømt i løbet af kort tid, og dermed ikke kunne opfylde deres formål i forhold til den daglige råstofforsyning.

I den forbindelse skal det også bemærkes, at der er mange anlægsprojekter, som ikke er vederlagsfritagne, heller ikke når der indvindes i bygherreområder.

Hvis der er tale om projekter, som er omfattet af krav om VVM, vil der være et krav om, at der skal redegøres for råstofbehovet, og for hvordan råstofferne skaffes. Der er dog ikke noget krav om, at det skal angives, præcis hvilke områder råstofferne skal indvindes i, ligesom der ikke er noget krav om, at bygherrer til projekter over en vis størrelse skal have udlagt et bygherreområde. Miljøministeriet finder heller ikke, at det vil være hensigtsmæssigt at indføre en sådan regel.

Vedrørende forslaget om anvendelse af vederlagsprovenuet til naturgenopretning bemærkes, at vederlaget fra råstofindvinding indgår på finansloven som en indtægtsbevilling og tilhører statskassen, og der er ikke hjemmel til at genanvende midlerne til andre formål.

1c) Fællesområder

Danske Råstoffer, Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S understreger fællesområdernes betydning også i fremtiden - idet de sikrer fleksibilitet og kontinuitet. De påpeger ligeledes, at det er mere bæredygtigt at blive ved at indvinde i de eksisterende områder frem for at åbne nye områder via auktion i farvande, hvor der er rigelige ressourcer i fællesområderne. De er modstandere af indførelse af tidsbegrænsning for tilladelser i fællesområder, da det vil gøre det mindre attraktivt at bekoste udlægning af dem. De påpeger desuden, at en fælles udløbsdato om 10 år for en lang række fællesområder, vil give en stort logistisk og administrativ udfordring, som kan føre til lukning af fællesområderne.

Danske Råstoffer ønsker, at bygherreområder, hvor ressourcen ikke er opbrugt, udlægges som fællesområder.

Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S finder, at alle efterforskede områder (herunder bygherreområder) bør udlægges som fællesområder og først lukkes, når de er tømte for råstoffer eller VVM-grænsen er nået i områder, hvor der ikke er lavet en VVM.

Miljøministeriets bemærkninger:

Det er ikke intentionen med lovforslaget at udfase fællesområderne. Imidlertid vurderes det ikke at være holdbart, såfremt områder udlægges for en ubegrænset periode, og der herefter, så længe den tilladte mængde ikke er indvundet, kun kan ændres på tilladelsen, hvis de betingelser, der er angivet i § 24 er opfyldt. Derfor finder Miljøministeriet det nødvendigt, at der, når udlægningen ikke mere sker ved bekendtgørelse, men ved tilladelse, lige som for andre tilladelser bliver en mulighed for med mellemrum at tage stilling til, om tilladelsen skal fornyes, også selv om den tilladte mængde ikke er opbrugt.

I forhold til risikoen for, at tilladelser i en meget stor del af områderne vil skulle fornys på en gang, forudsætter dette, at mængderne i områderne ikke indvindes løbende over den kommende 10-års periode, og at der altså ikke løbende sker en ny udlægning af mængder.

Hvis det i løbet af en årrække efter de nye reglers ikrafttræden viser sig, at der ikke sker en løbende udnyttelse og genudlægning af fællesområderne, vil dette dels kunne medtages i en vurdering af vederlagsstrukturen, jf. ovenfor, dels kunne indgå i overvejelser om andre justeringer af ordningen for fællesområder.

Lovforslaget giver mulighed for, at bygherreområder kan udlægges til fællesområder, ligesom tidligere auktionsområder kan. Det vil skulle indgå i arbejdet med at revidere undersøgelseskravene, jf. nedenfor under 1 e), hvilke krav der skal stilles for at give tilladelse til indvinding af en mængde, som ikke er blevet indvundet under en tidligere tilladelse, og hvor indvindingen således er miljøvurderet. I visse tilfælde vil det være nødvendigt, at der foretages supplerende undersøgelser, fordi der i den mellemliggende periode er kommet nye oplysninger eller nye krav til undersøgelser m.v., og der kan derfor ikke indføres en regel om, at restmængder automatisk udlægges på ny.

1d) Bortfald af tilladelser, der ikke har været udnyttet i 3 år

Rederiforeningen ønsker, at reglen om bortfald af en auktionstilladelse, der ikke har været udnyttet i 3 år, skal bortfalde.

Rohde Nielsen A/S ønsker, at reglen om bortfald af tilladelser, der ikke har været udnyttet i 3 år, udgår for alle typer tilladelser.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet finder, at der er anført gode argumenter for, at råstofindvindingsområder ikke generelt skal bortfalde, når de ikke har været udnyttet i 3 år. Indvinding på havet er i mange tilfælde karakteriseret ved, at der kan gå lang tid imellem, at behov for råstofferne opstår i nærheden af et konkret område. Dette gælder både i forhold til kystbeskyttelse og i forhold til større anlægsprojekter. Der er desuden normalt ikke som ved råstofindvinding på land et hensyn at tage til naboer m.v.

Lovforslaget er derfor ændret således, at reglen om automatisk bortfald af tilladelser til indvinding på havet, der ikke har været udnyttet i 3 år, udgår af loven. Der vil stadig være hjemmel til at fastsætte sådanne vilkår i konkrete tilladelser, hvis det konkret er velbegrundet.

Desuden vil alle tilladelser - også i fællesområder - fremover være tidsbegrænsede. I fællesområder vil tidsbegrænsningen som udgangspunkt blive fastsat til 10 år.

1e) Miljøundersøgelser, krav ved meddelelse af tilladelse og kontrol

DN, Greenpeace og WWF finder, at de nuværende krav til miljøundersøgelser forud for tilladelse til indvinding er utilstrækkelige. Foreningerne finder, at undersøgelserne bør omfatte både in- og epifauna, områdets vigtighed for fisk, f.eks. som gyde- eller opvækstområder, og for fiskeri, og kumulerede effekter.

DN, Greenpeace og WWF finder, at gydeområder, opvækstområder, fiskepladser og områder med (med sten ned til 5 cm) bør friholdes fra råstofindvinding, samt at der kun bør tillades slæbesugning, ikke stiksugning, og opfordrer til, at der sker en reel inddragelse af natur og fiskeriinteresser.

Endvidere anfører *DN, Greenpeace og WWF*, at der bør sikres en reel høring af alle interessenter, også lokale, forud for at der gives tilladelse, og at høringsproceduren bør præciseres i loven, bl.a. i forhold til tidsfrister.

DN, Greenpeace og WWF finder, at kontrollen med indvindingen bør skærpes, og at der bør indføres krav om GPS-udstyr og om meldinger om indvundet mængde for samtlige indvindingsaktiviteter samt løbende kontroller ved landing på linje med, hvad der gælder på fiskeriområdet.

Miljøministeriets bemærkninger:

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger har Naturstyrelsen igangsat en gennemgang af kravene til den efterforskning, herunder miljøundersøgelse og miljøvurdering, der skal foretages før der kan søges om tilladelse til indvinding på havet. Gennemgangen sker med henblik på at vurdere, om de nuværende krav er relevante og fyldestgørende. Heri vil bl.a. blive inddraget erfaringer og resultater fra igangværende undersøgelser i Øresund.

Naturstyrelsen vil inddrage de relevante myndigheder, organisationer og forskningsinstitutioner m.v. herunder råstofbranchen, miljøorganisationer og fiskeriorganisationer i dette arbejde.

I det omfang det efter gennemgangen vurderes, at der er behov for en ændring af kravene til undersøgelser, vil de ændrede krav blive indsat i den bekendtgørelse, der fastsætter kravene til ansøgninger om tilladelse til indvinding. Dette er der i forvejen hjemmel til i loven.

Råstofindvinding medfører uundgåeligt en påvirkning af sedimentet uafhængigt af om der er tale om slæbesugning eller stiksugning. Det vil blive drøftet i den ovennævnte arbejdsgruppe, hvorvidt det kun er den ene metode der skal gives tilladelse til, ligesom kumulativ effekt af råstofindvinding i sig selv og med andre aktiviteter vil blive inddraget.

Ral er generelt et vigtigt kvalitetsmateriale, og det vil derfor ikke være hensigtsmæssigt ud fra et råstofforsyningsmæssigt synspunkt at indføre et generelt forbud mod indvinding af ral. Det er teknisk et problem at foretage en præcis kortlægning af områder med sten mindre end 10 cm. Det vil blive drøftet i ovennævnte arbejdsgruppe, hvorvidt det er muligt og hensigtsmæssigt i højere grad at friholde områder med sten større end 5 cm i forbindelse med indvindingstilladelser.

Miljøministeriet finder ikke, at der bør fastsættes præcise krav til høring i selve lovtæksten. En del af bemyndigelserne i loven skal udmøntes i bekendtgørelser og det er bl.a. hensigten, at høringsproceduren beskrives i en bekendtgørelse. Miljøministeriet er enig i, at høring vedrørende tilladelser skal omfatte lokale interessenter.

Vedrørende styrkelse af kontrol med råstofindvinding indeholder lovforslaget bl.a. en oplysningspligtsbestemmelse. Hvilke konkrete krav der skal være til

indvindernes indberetninger og til kontroludstyr på indvindingsfartøjerne, vurderes løbende. Der er i forvejen krav om, at skibene skal bruge AIS-udstyr, som gør, at Naturstyrelsen med meget hyppige positionssignaler kan følge skibenes færden, og om at alle konkrete laster bliver indberettet. Samtidig har Naturstyrelsen oplysning om de enkelte skibes lastkapacitet. Ved hjælp af dette kan der føres kontrol med skibenes indvindinger, og der udføres både løbende stikprøvekontrol og kontrol i forbindelse med de kvartalsvise indberetninger. Som det fremgår af lovforslaget, overvejes en yderligere digitalisering af indberetningssystemet.

1f) Udlægning af områder, hvor der ikke kan tillades råstofindvinding eller hvor adgangen til at give tilladelse begrænses.

DN, Greenpeace og WWF støtter forslaget og finder, at indvinding helt bør forbydes i en meget stor del hvis ikke alle områder i indre danske farvande, herunder Øresund. De anfører, at det bør præciseres, på hvilket grundlag ministeren kan tage en sådan beslutning.

Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S finder, at udlægning af områder bør ske som led i en råstofplanlægning for både land og hav.

Danske Regioner har forståelse for behovet, men forudsætter, at den kun vil blive brugt undtagelsesvis, da det ellers kan afstedkomme ikke hensigtsmæssige forvridninger i den nuværende fordeling mellem indvinding af råstoffer til havs og på land.

Miljøministeriets bemærkninger:

Bestemmelsen skal kunne tage højde for de problemer m.v., der måtte opstå eller blive identificeret i fremtiden, og det vurderes derfor ikke hensigtsmæssigt, at specificere yderligere, i hvilke tilfælde bestemmelsen kan finde anvendelse eller på hvilket grundlag.

Det er miljøministeren, der har kompetencen til at udlægge områder, og anvendelsen af bestemmelsen vil skulle afvejes mellem beskyttelsesbehov og behov for råstoffer og vil skulle koordineres med andre planlægnings- og beskyttelsesmæssige instrumenter, herunder havplanlægning i medfør af direktivet om maritim fysisk planlægning og indsatsprogrammerne efter havstrategidirektivet.

1g) Efterforskning

DN, Greenpeace og WWF finder, ikke at efterforskning bør tillades på under 6 m vanddybde, da foreningen ikke mener, at der bør tillades indvinding her.

Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S finder, at det vil være en fordel, hvis kravet om tilladelse til efterforskning bortfalder, da det vil åbne mulighed for at gennemføre forundersøgelser, der ikke kræver fysiske indgreb i havbunden f.eks. forud for en auktion.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet finder ikke, at den nuværende meget snævre adgang til at give indvindingstilladelse på under 6 m vanddybde bør indskrænkes yderligere. Både som følge heraf og fordi påvirkningszonen kan ligge på under 6 m dybde for et

indvindingsområde, der ligger på større vanddybde er det i visse tilfælde nødvendigt at kunne efterforske både geologisk og miljømæssige på lavere vanddybde end 6 m.

2) By-pass og nyttiggørelse

Danske Havne og Foreningen af Lystbådehavne i Danmark (FLID) er enig i målet om øget by-pass og genanvendelse af opgravede og oprensede havbundsmaterialer og finder, at lovforslaget på flere punkter imødekommer foreningernes ønsker. *Gribskov Kommune, Flintholm Sten og Grus ApS, Ole Askehave A/S, DN, Greenpeace og WWF* støtter også dette forslag. *Gribskov Kommune, Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S* finder, at by-pass og back-pass bør sidestilles. *Gribskov Kommune* anfører, at reglerne bør skabe mulighed for stationære sandpumper.

Danske havne foreslår, at sedimenterne kan anvendes til at genskabe vådområder, ved at de indspules i et jævnt lag på lavtliggende strandenge. *Danske Havne* støtter ligeledes, at materialerne anvendes til kystbeskyttelse.

Danske Havne opfordrer til, at man i de bekendtgørelser, der skal udmønte ændringerne, forenkler kravene og sagsbehandlingen i forhold til i dag, og gør i forhold til krav om prøveudtagning opmærksom på, at sedimenterne i havne i dag de fleste steder er langt renere end tidligere, hvilket der bør tages højde for i kravene. *DN, Greenpeace og WWF* advarer om, at lempelse af reglerne for by-pass og nyttiggørelse ikke må benyttes til lettere at komme af med forurenede materiale og understreger behovet for undersøgelser af materialerne og guidelines.

I relation til bemærkningerne om præventiv oprensning understreger *Danske Havne*, at det bør være havnene selv, der bestemmer, hvornår og hvor meget der skal renses op eller uddybes. *Gribskov Kommune* finder, at der bør være meget vide rammer for præventiv oprensning. Endvidere finder kommunen, at grundejere langs kysten bør have mulighed for at få tilladelse til afgravning ved en havn eller andre steder med henblik på back-pass uden at dette tager udgangspunkt i, at sandet er et problem for havnen, men snarere at det er en værdifuld ressource, der stammer fra erosionen af matriklerne.

I forhold til det foreslåede hierarki anfører *Danske Havne*, at det kan risikere at trække sagsbehandlingen i langdrag, hvis flere myndigheder skal tage stilling til sagen, før der kan tages stilling til en ansøgning om f.eks. klapping.

FLID anfører, at hierarkiet bør blødes op, så havnene stilles mere frit med hensyn til at vælge løsning, hvis by-pass ikke er mulig og understreger, at det er vigtigt, at havnene ikke pålægges dyrere løsninger end i dag eller ekstra dokumentationskrav.

Dansk Industri anfører, at havnen, under hensyn til de nødvendige miljøhensyn, bør have metodefrihed i forhold til bortskaffelsesmetode.

Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S finder ikke, at anvendelse på havet bør have forrang for anvendelse på land.

Gribskov Kommune understreger, at krav om nyttiggørelse skal være proportionalt og anfører, at det skal sikres, at der er klare retningslinjer, som kan danne ramme om det nødvendige samarbejde mellem sælgere og købere af sand til

nyttiggørelse. Endvidere understreger kommunen behovet for at der tilføres tilstrækkelige ressourcer til de administrerende myndigheder, så sagsbehandlingen efter de nye regler kan gå hurtigt.

Miljøministeriets bemærkninger:

I forhold til bemærkningerne om mulighed for back-pass (dvs. at materiale, der er ført med strømmen videre til en havn eller sejlrende m.v. føres tilbage, til den kyststrækning, hvor det kom fra) skal Miljøministeriet oplyse, at lovforslaget ikke ændrer på de eksisterende regler om kystbeskyttelse. Det er fortsat muligt at give tilladelse til etablering af kystbeskyttelse efter de eksisterende regler, herunder kystfodring, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Kystfodring kan også foretages med oprensings- og uddybningsmaterialer, hvis betingelserne for at tillade nyttiggørelse heraf til dette formål er opfyldt. Hvis der imidlertid ikke er et behov for at fjerne sedimentet, er forholdet ikke reguleret af de regler, der gælder om oprensninger, præventive oprensninger og uddybninger. Der vil dermed være tale om en egentlig råstofindvinding, og dette bør kun kunne tillades efter de almindelige regler om tilladelse til råstofindvinding efter råstoflovens § 20.

Miljøministeriet finder, at der er anført gode grunde til, at nyttiggørelse på havet ikke skal have forrang frem for nyttiggørelse på land, når man ser bort fra de tilfælde, hvor der er behov for by-pass. Lovforslaget er derfor ændret, således at de to nyttiggørelsestyper ligestilles i de tilfælde, hvor materialet ikke bør by-passes.

Der vil skulle fastsættes regler i medfør af lovene, der regulerer dokumentationskrav og sagsbehandling, og i dette arbejde vil det skulle sikres, at de krav, der stilles, både er tilstrækkelige og nødvendige. Det vil også skulle fastlægges, hvordan en ansøger om f.eks. en tilladelse til klapning skal begrunde, at materialet ikke bør by-passes og ikke kan nyttiggøres. Dette vil i sig selv lette sagsbehandlingen, men det vil også i øvrigt skulle sikres, at sagsbehandlingen kan foregå smidigt, herunder i forhold til involvering af flere myndigheder.

Derudover indeholder lovforslaget allerede en betydelig forenkling, idet der ikke længere skal indhentes tilladelse fra både Naturstyrelsen og Kystdirektoratet i de tilfælde, hvor oprensings- og uddybningsmateriale skal anvendes til projekter, der kræver tilladelse i medfør af kystbeskyttelsesloven.

Det er allerede i dag muligt, at få tilladelse til etablering af en stationær sandpumpe. Anlægget behandles efter de eksisterende regler om kystbeskyttelse.

I forhold til Danske Havnes forslag om, at sedimenterne kan anvendes til at genskabe vådområder bemærkes, at havsedimentet ud fra et kystbeskyttelsessynspunkt så vidt muligt bør holdes i den bølgeaktive zone. Sediment, der placeres på strandenge kan ikke betragtes som kystbeskyttelse, da det bl.a. ikke har til hensigt at beskytte fast ejendom, men i stedet at bevare en bestemt defineret natur. En sådan anvendelse vil kræve en tilladelse til nyttiggørelse af sedimentet på land samt dispensation fra strand- og klitbeskyttelseslinjerne, såfremt det skal ske inden for arealer der er omfattet af disse bestemmelser. Samtidig vil det også meget ofte kræve dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, såfremt der er tale om eksempelvis strandenge. Der vil typisk være både naturbeskyttelses- og landskabelige interesser, der vil stride imod en sådan fremgangsmåde. En overvejning af disse arealer med sediment kan være direkte til ugunst for naturtyperne, og der er inden for klit- og strandbeskyttelseslinjerne generelt stor tilbageholdenhed med dispensationer til

terrænreguleringer. Det anses for ønskværdigt at lade den naturlige dynamik råde på disse arealer.

Endelig bemærkes, at havbundssedimenter, som bringes på land med henblik på at genskabe vådområder, i visse tilfælde vil skulle anses for affald. I givet fald er havbundssedimenterne omfattet af affaldsreguleringen, og anvendelsen af sedimenterne vil enten skulle betragtes som nyttiggørelse eller bortskaffelse. I de tilfælde, hvor anvendelsen af havbundssedimenterne betragtes som nyttiggørelse, vil dette kunne kræve en tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19 eller § 33. Hvis anvendelsen af havbundssedimenterne derimod betragtes som bortskaffelse, vil håndteringen af sedimenterne skulle ske efter reglerne i deponeringsbekendtgørelsen og de hertil knyttede regler i miljøbeskyttelseslovens kapitel 5.

3) National råstofplan / -strategi

Danske Råstoffer og Rederiforeningen ønsker en national råstofplan, der både dækker land og hav, og som er en paraply over de regionale råstofplaner. Planen skal pege på og reservere områder til råstofindvinding, såvel til lands som til vands. *Flintholm Sten og Grus ApS* og *Ole Askehave A/S* finder også, at der bør ske en udvidelse af råstofplanlægningen til også at omfatte indvinding på havet.

Danske Regioner henviser til, at man netop har gjort miljøministeren opmærksom på behovet for udarbejdelse af en national råstofstrategi, der omhandler indvinding både på havet og på land.

Miljøministeriets bemærkninger:

Det nye direktiv om maritim fysisk planlægning (havplanlægning) betyder, at der som noget nyt skal udarbejdes havplaner. Den første danske havplan skal være på plads senest i 2021, og det forventes, at arbejdet med den igangsættes i 2016, hvor direktivet skal være implementeret i dansk ret.

Det vil være naturligt at inddrage råstofindvinding på havet i den kommende havplanlægning. Der vil i den forbindelse skulle tilvejebringes et samlet overblik over det danske råstofbehov og ske en sammentænkning af forsyningen fra land med forsyningen fra havet, som vil kunne indgå i arbejdet med de regionale råstofplaner i 2020.

4) Rekreative interesser

Dansk Industri og Nymølle Stenindustrier anfører, at det med henblik på at sikre ensartethed i anvendelsen af bestemmelsen bør præciseres i bemærkningerne, hvordan og i hvilke situationer hensynet til de rekreative interesser konkret skal anvendes. *Nymølle Stenindustrier* går ud fra, at der ikke er tilsigtet en ændring af praksis, og alene er tale om en klargørende præcisering, og anfører, at dette bør fremgå af bemærkningerne.

Miljøministeriets bemærkninger:

Det fremgår allerede af lovforslagets bemærkninger, at der er tale om præciseringer, som ikke vil ændre hidtidig praksis, men dette er yderligere tydeliggjort. Hensynet til rekreative interesser vil på samme måde som de øvrige interesser (og som det hidtil er sket) indgå i den samlede afvejning efter § 3.

5) Oplysningspligt

Dansk Industri og Nymølle Stenindustrier finder, at det bør præciseres i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse om oplysningspligt, at den vil blive administreret i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet og under iagttagelse af retspraksis i forbindelse med miljømiljøbeskyttelseslovens § 72.

Nymølle Stenindustrier finder, at det som minimum bør fremgå af bemærkningerne, hvilke typer oplysninger der kan kræves i hvilke situationer, og størrelsen af de maksimale omkostninger, der kan pålægges en virksomhed. Endvidere finder *Nymølle Stenindustrier*, at forslaget om at vilkår af betydning for egenkontrollen kan ændres alene for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn er for vidtgående. Bemærkningerne bør præciseres og bestemmelsen bør indskrænkes til vilkår om egenkontrol. Endvidere finder *Nymølle Stenindustrier* de foreslåede hjemler til at tilsynsmyndigheden kan overtage egenkontrollen i visse tilfælde for vidtgående og anvendelsen af dem bør som minimum præciseres i bemærkningerne.

Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S anfører, at dette kræver, at der udvikles et indberetningssystem, der er lettere at håndtere og hurtigere at se resultatet af, end det nuværende.

Miljøministeriets bemærkninger:

Det fremgår i forvejen af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, at afgørelser skal træffes under iagttagelse af proportionalitetsprincippet. Bestemmelsen vil skulle fortolkes på linje med andre tilsvarende oplysningspligtsbestemmelser i miljølovgivningen, herunder miljøbeskyttelseslovens § 72, med de forskelle der følger af, at lovene regulerer forskellige forhold. Der er indsat en bemærkning herom.

6) Digital kommunikation

Nymølle Stenindustrier støtter forslaget, men understreger, at databaser, IT-systemer m.v. skal sikre, at følsom information, f.eks. om indvundne mængder, ikke kan komme uvedkommende i hænde. *Nymølle Stenindustrier* finder, at et digitalt ansøgningssystem vil kunne være en stor gevinst, forudsat at man undgår de problemer, der har været med ansøgningssystemet på husdyrområdet.

Flintholm Sten og Grus ApS og Ole Askehave A/S påpeger, at det vil kræve en omfattende modernisering af Naturstyrelsen arbejde med den digitale kommunikation, eksempelvis vedligeholdelse og ajourføring af hjemmeside og udvidet adgang til oplysninger.

Miljøministeriets bemærkninger:

Den konkrete udmøntning af bestemmelserne i form af indførelse af særlige digitale indberetnings- eller ansøgningssystemer vil ske efterhånden som det vurderes hensigtsmæssigt og i hvert enkelt tilfælde efter et grundigt forarbejde, hvor det både skal sikres, at løsningerne bliver brugervenlige, og at der er den fornødne datasikkerhed.

7) Fjernelse af opsættende virkning af klage over råstofplaner

Danske Regioner støtter forslaget.

Dansk Industri og Nymølle Stenindustrier finder ikke, at forslaget bør gennemføres, da det fører til usikkerhed for en indvinder, der udnytter en eventuel indvindingstilladelse der gives inden for et område i planen, som er påklaget. Som minimum bør konsekvenserne beskrives i bemærkningerne.

Nymølle Stenindustrier påpeger, at regionsrådet, hvis de udsteder en tilladelse på grundlag af en plan, der senere ophæves, bør ifalde erstatningsansvar, hvis tilladelsesindehaveren lider tab, og at dette vil afholde regionsrådet fra at udstede sådanne tilladelser. Desuden anføres, at råstofindvindere, der har investeret på baggrund af den forrige råstofplan, ikke vil kunne påklage en råstofplan, fordi dette vil forhindre udstedelse af en ny eller forlænget tilladelse.

Nymølle Stenindustrier finder, at den hidtidige praksis, hvorefter en gammel råstofplan anvendes som grundlag for indvindingstilladelser, indtil en ny er trådt i kraft – evt. efter en klagesag – fungerer hensigtsmæssigt og bør opretholdes.

Kommunernes Landsforening bemærker, at forslaget om at ændre bestemmelsen om opsættende virkning i forhold til råstofplaner ikke bør gennemføres, idet naturbeskyttelsesinteresser, som bliver udlagt med Grønt Danmarks kort vil kunne blive overtruffet på grund af planhierarkiet, hvor råstofplaner står over kommuneplaner. KL foreslår derfor, at bestemmelsen om, at klage over råstofplaner har opsættende virkning ikke gælder, når klagen er indgivet af en kommune og vedrører nationale lokale interesser.

Miljøministeriets bemærkninger:

Som hovedregel tillægges klage over planer ikke opsættende virkning. Det forekommer hensigtsmæssigt, at den samlede råstofplan ikke blokeres som følge af, at der er indgivet klage over enkelte dele af planen.

I de tilfælde, hvor der er indgivet klage over enkelte dele af planen, vil regionerne formentlig udvise tilbageholdenhed med hensyn til at udstede indvindingstilladelse i det graveområde, som er påklaget.

Det følger af planlovens § 11, stk. 2, nr. 7, at en kommuneplan ikke må stride mod en råstofplan.

Det er Miljøministeriets hensigt, at Naturplan Danmark, forudsat at lovforslag herom vedtages, vil skulle betragtes som en national interesse for miljøministeriet.

I forbindelse med regionernes tilvejebringelse af råstofplaner, har miljøministeren jf. råstoflovens § 6 a, stk. 4, mulighed for at gøre indsigelser over for planerne, såfremt dele af planen berører statslige interesser.

8) Hjemmel til at fravige reglen om bortfald af tilladelser på land, der ikke har været udnyttet i 3 år

Dansk Industri og Nymølle Stenindustrier anfører, at det bør præciseres i bemærkningerne, at bestemmelsen kun giver hjemmel til at fastsætte en længere periode end 3 år.

Miljøministeriets bemærkninger:

Det er præciseret i bemærkningerne, at det ikke er hensigten, at bestemmelsen skal anvendes til at fastsætte en kortere periode end 3 år, før tilladelsen bortfalder.

9) Andre bemærkninger vedrørende kystbeskyttelsesloven

Gribskov kommune ønsker en kystbeskyttelseslovgivning, som gør det muligt at håndtere situationer, hvor enkelte grundejere modsætter sig fælles løsninger samt klare rammer for organisering af indsatsen på nordkysten, f.eks. etablering af sandlag. Endvidere efterlyser kommunen en tydeliggørelse af, hvordan man fastsætter den geografiske afgrænsning af nytteværdien af en koordineret større indsats, hvor kommunen efter kystbeskyttelsesloven kan pålægge grundejere betale et passende bidrag til løsningen.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet kan oplyse, at forslaget ikke ændrer på de eksisterende regler i kystbeskyttelseslovens kap. 1 a, hvorefter det er muligt for en kommune at træffe beslutning om, at der skal etableres kystbeskyttelse af flere ejendomme. Ligeledes er det muligt for en kommune at pålægge grundejere at være medlem af et af kommunen oprettet kystbeskyttelseslag, samt konkret at vurdere, hvilket bidrag hvert enkelt medlem skal betale.

Kommunen er ikke afhængig af at grundejerne er enige i beslutningen.

10) Havstrategiloven

Danske Akvakultur foreslår i deres høringssvar, at der som et stk. 5 i § 14 indsættes ” Ved revisionen af indsatsprogrammerne m.m. finder det i § 10, stk. 3, og § 11 stk. 1, anførte ligeledes anvendelse”.

Miljøministeriets bemærkninger:

Henvisningerne som ønsket af Dansk Akvakultur findes ikke i den bestemmelse i direktivet (art. 5, stk. 3), som § 14, herunder de foreslåede nye stykker 3 og 4, gennemfører, og Miljøministeriet finder allerede af den grund ikke, at der skal indsættes sådanne henvisninger.